

УДК 658.5:005.5]:311.1
DOI: 10.31891/2307-5740-2021-296-4-5

КОРОТКОВА К.О.
ORCID ID: 0000-0002-2670-8643
e-mail: korotkovakse@gmail.com

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ВИРОБНИЧА ТА ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУЧАСНІ ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

В умовах постійних трансформацій бізнесу та його основної активності, актуальним питанням залишається аналіз виробничої та операційної діяльності, що, іноді, упускається при дослідженні всієї діяльності організації. В статті визначено поняття «виробництво» та «виробнича діяльність», що передбачає створення уречевленої продукції та спрямоване на створення матеріальних цінностей за допомогою будь-яких засобів праці. Під час перманентних змін в умовах функціонування постіндустріального суспільства все в більшій мірі сфера послуг починає переважати над сферою виробництва. Для підтвердження або спростування цього факту було проаналізовано статистичну інформацію щодо співвідношення сфери виробництва та сфери послуг станом на 2012 та 2019 роки, і визначено, що за критерієм кількості суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності сфера послуг значно переважає над сферою виробництва (86% та 14% відповідно). Саме тому виникає потреба щодо розмежування назв цих видів діяльності. Термін «виробнича діяльність» продовжувався трактуватись традиційно як виготовлення матеріальної продукції, а для невиробничої сфери став застосовуватись термін «операції». Розглянуто підходи авторів до сутності «операційної діяльності» та визначено, що це поняття є більш широким за «виробничу діяльність», оскільки включає в себе невиробничу сферу та сферу послуг. Розмежовано терміни «виробнича діяльність» та «операційна діяльність».

Ключові слова: виробництво, операції, виробнича діяльність, операційна діяльність, співвідношення понять.

KSENIIA KOROTKOVA

SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"

PRODUCTION AND OPERATIONAL ACTIVITIES: MODERN INTERPRETATIONS OF ESSENCE AND RELATIONSHIPS OF CONCEPTS

In the conditions of constant transformations of business and its main activity, the research of production and operational activity that, sometimes, is missed at research of all activity of the organization remains actual question. The purpose is to present the results of the study to clarify the essence and distinguish between the concepts of "production activity" and "operational activity of the organization". The article defines the concept of "production" and "production activity", which defines the creation of tangible products, ie material values. It is determined that production is aimed at creating a physical product by any means of labor. In the conditions of constant transformation of post-industrial society, development of high technologies, science-intensive productions and informatization of all spheres of life, interweaving and interaction of economic and social activity the sphere of services increasingly begins to prevail over the sphere of production. To confirm or refute this fact, statistical information on the ratio of production to services as of 2012 and 2019 was examined, and it is determined that by the criterion of the number of economic entities by type of economic activity, the service sector significantly outweighs the production sector (86% and 14%, respectively). That is why there is a need to separate the names of these activities. The terms "production" and "production activity" continued to be interpreted traditionally - as the manufacture of tangible products, and for the non-productive sphere was created an analogue - "operations". The authors' approaches to the essence of "operational activity" are considered and it is determined that this concept is broader than "production activity", as it includes the non-productive sphere and the sphere of services. The terms "production and operating activities" are distinguished.

Key words: production, operations, production activities, operating activities, relationships of concepts.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Глобальні зміни в економіці, інтенсивна модернізація бізнес-процесів, взаємопроникнення та взаємозв'язок процесів створення товарів та послуг виводять питання управління операційною діяльністю підприємства на якісно новий рівень. Загальновизнано, що одним з найбільш важливих аспектів успішності організації є рівень ефективності виробничих або операційних процесів, що має на меті оптимізацію використання всіх ресурсів підприємства [1]. Але, іноді, операційна або виробнича діяльність залишається в тіні інших сфер менеджменту бізнесових організацій, при цьому без її раціоналізації неможливо побудувати результативний та прибутковий бізнес [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Аналіз релевантних джерел свідчить про те, що проблематикою виробничої та операційної діяльності займалась велика кількість науковців. Питання щодо виробничої діяльності почали досліджуватись ще на початку ХХ ст. Основоположниками досліджень виробничої діяльності можна вважати Т. Хілл [3], М. Старра [4], Н. Гейтера [5], Р. Хайеса [6] та багатьох інших. Операційні аспекти діяльності підприємства були розглянуті такими вченими, як І. Ансофф [7], О. Михайловська [8], О. Сумець [9], Ю. Кулакова [10], Т. Омеляненко [11], І. Жалінська [12] та ін. Незважаючи на значне коло досліджень даної проблематики, немає єдиного підходу до співвідношення та трактування сутності виробничої та операційної діяльності підприємства [13].

Часто в публікаціях сучасних науковців звучить поняття «виробнича діяльність» або ж «операційна діяльність», при цьому немає конкретного розмежування цих термінів та найчастіше вони визначаються як синоніми. Але чи можна вважати ці категорії тотожними та чи існує відмінність між цими поняттями?

Формулювання цілей статті

Основною метою є виклад результатів дослідження щодо уточнення сутності та розмежування понять «виробнича діяльність» та «операційна діяльність організації».

Виклад основного матеріалу

Щоб зрозуміти розбіжності або ж, навпаки, тотожність понять виробничої та операційної діяльності, потрібно розглянути різні підходи до їх трактувань. Почнемо з трактувань виробничої діяльності. Основою виробничої діяльності є процес виробництва. Поняття «виробництво» в тлумачному словнику Ожегова [14] визначається як процес створення *матеріальних благ*, що охоплює як продуктивні сили суспільства, так і виробничі відносини людей; виготовлення, вироблення, створення якої-небудь продукції; галузь діяльності, що виробляє якусь продукцію. В енциклопедії Брокгауза і Ефрона [15] «виробництво» визначено як процес створення людською працею господарських *благ або предметів*, що служать для задоволення людських потреб. Сам процес виробничої діяльності визначається як діяльність, яка пов'язана з переробкою сировини в готовий *продукт*, особливо за допомогою широкомасштабної промислової операції [16]. Також виробнича діяльність визначається як певний вид господарської діяльності, направлена на організацію та здійснення у просторі та часі процесу створення економічних благ. Основним завданням цієї діяльності є забезпечення випуску основної та побічної продукції *за номенклатурою та фізичними обсягами* на основі використання виробничих потужностей підприємства [17]. В іншому джерелі виробничий процес або ж виробнича діяльність визначається як сукупність дій із використанням знарядь праці, здійснюваним персоналом підприємства для виготовлення конкретних *видів продукції*, при цьому зазначено, що будь-який виробничий процес є перетворюючою діяльністю, оскільки вхідні матеріали та напівфабрикати в результаті самого процесу перетворюються на *готову продукцію* [18]. Виходячи з наведених визначень та виділених слів, всі визначення говорять про створення саме уречевленої продукції, тобто матеріальних цінностей. Саме тому, можна зробити висновок, що виробництво спрямоване на створення фізичного продукту за допомогою будь-яких засобів праці.

З розвитком суспільства появляється нове розуміння того, як і для чого люди живуть, які у них пріоритети, з чого складається якість та стандарти життя. В умовах постійної трансформації постіндустріального суспільства, освоєння високих технологій, наукоємних виробництв та інформатизації всіх сфер життя, переплетення та взаємодії економічної та соціальної діяльності все в більшій мірі сфера послуг починає переважати над сферою виробництва [19]. Ця тенденція почала проявляти себе ще в середині минулого століття. Якщо станом на 1950 р. з усієї чисельності зайнятих у економіці США в обробній та видобувній промисловості було задіяно 38,9 % та 2,3 % від усієї кількості працюючих, то станом на 1990 р. цей відсоток складав вже 21 % та 1 %, відповідно [11]. Якщо ж ми звернемося до більш сучасної та актуальної статистики, в останні 10 років відбувається значне переважання сфери послуг над сферою виробництва, причому з кожним роком це співвідношення змінюється саме в бік сфери послуг.

Відповідно до останніх офіційно даних, що оприлюднив Держкомстат, станом на 2019 рік в Україні кількість суб'єктів господарювання, які відносяться до сфери послуг, становить 86,47 % від всієї сукупності. Суб'єкти господарювання, які відносяться до сфери виробництва складають лише 13,53 % (рис. 1) [20].

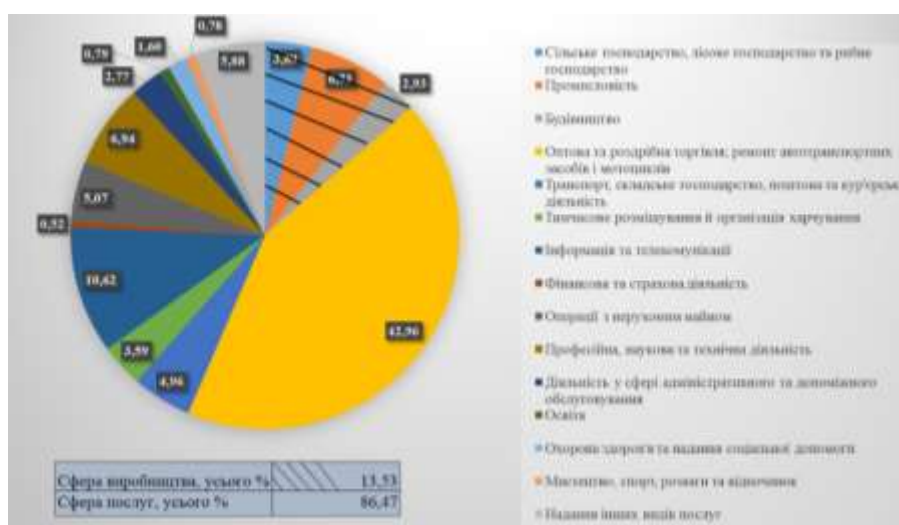

Рис. 1. Співвідношення кількості суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності за 2019 р.

Порівнюючи статистичні дані останніх років (табл. 1) можна побачити, що співвідношення виробничої та невиробничої сфери в 2012 році складало 14,58 % та 85,42 %, в той час як в 2019 році це співвідношення вже було на рівні 13,53 % та 86,47 %, відповідно. Тобто за 7 років невиробнича сфера розширилась на 1 %, що є досить значним показником за такий короткий проміжок часу.

Таблиця 1

Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності за 2012 та 2019 роки

Вид діяльності / кількість суб'єктів господарювання	2012 р.		2019 р.	
	Усього, од.	Усього, %	Усього, од.	Усього, %
Усього	1600127	100	1941701	100
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	68497	4,28	75450	3,89
Промисловість	114028	7,13	130324	6,71
Будівництво	50830	3,18	56855	2,93
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	843075	52,69	834159	42,96
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	87252	5,45	96235	4,96
Тимчасове розміщування й організація харчування	44085	2,76	69689	3,59
Інформація та телекомунікації	66568	4,16	206147	10,62
Фінансова та страхова діяльність	10342	0,65	10086	0,52
Операції з нерухомим майном	81726	5,11	98361	5,07
Професійна, наукова та технічна діяльність	87431	5,46	134800	6,94
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	38769	2,42	53787	2,77
Освіта	7317	0,46	15429	0,79
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	16479	1,03	30994	1,60
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	9238	0,58	15168	0,78
Надання інших видів послуг	74490	4,66	114217	5,88

Джерело: побудовано автором на основі даних [20]

Такі принципові зміни в секторальних співвідношеннях привели до того, що концептуальні положення науки управління виробництвом почали дедалі ширше й ширше докладатися до сфери управління сервісною діяльністю [11]. Виходячи з такого перерозподілу сфер активності, виникає потреба щодо відокремленої назви таких видів діяльності. Саме тому терміни «виробництво» та «виробнича діяльність» продовжували трактуватись традиційно як виготовлення матеріальної продукції, а для невиробничої сфери став застосовуватись термін – «операції».

Відповідно до визначення Collins English Dictionary [21], операція – це процес, метод чи ряд дій, головним чином практичного характеру чи сукупність цілеспрямованих актів, заходів, спрямованих на досягнення конкретної мети.

Розглянемо сутність трактування поняття «операційна діяльність» різними авторами (табл. 2).

Таблиця 2

Визначення сутності операційної діяльності

Автор	Трактування сутності поняття «операційна діяльність»
Безкоровайна Л. [22]	Діяльність підприємства з виробництва та реалізації продукції (послуг), за якої досягається одночасне зростання ефекту й ефективності від здійснюваних економічних, соціальних та екологічних заходів і забезпечується задоволення інтересів різних суб'єктів, що з ним взаємодіють.
Ткачова С., Іванова Т. [23]	Є основним видом діяльності підприємства, заради здійснення якої воно створене; до операційної діяльності відносять виробничо-збутову або основну для певного підприємства діяльність.
Віленський П. [24]	Те саме, що і звичайна виробнича діяльність, проте основною діяльністю бізнесу може бути не лише виробнича, але й будівельна, транспортна, торговельна діяльність, а також діяльність, пов'язана з наданням послуг.
Тарасюк Г., Грибук Ю. [25]	Виробництво та реалізація продукції, послуг, робіт.
Капінос Г., Бабій І. [26]	Діяльність, яка здійснюється в рамках операційної системи з метою створення будь-якої користності шляхом перетворення входів (ресурсів усіх видів) у виходи (готові продукти та послуги).
Школа І., Михайловська О. [27]	Процес придбання матеріалів, їх перетворення на готовий продукт і постачання цього продукту покупцю; діяльність, пов'язана з навмисним перетворенням (трансформацією) матеріалів, інформації або покупців.
Лозовицький Д. [28]	Основний вид діяльності підприємства, з метою здійснення якого воно створене.

Джерело: узагальнено автором на основі даних з [22–28]

Досліджуючи поняття «операційної діяльності» та його трактування різними науковцями, можна дійти до висновку, що автори в загальному поділяють два основних підходи до трактування операційної діяльності: з точки зору обов'язкового включення сфери виробництва до операційної діяльності (трактування перших чотирьох авторів [22–25]) та трактування операційної діяльності з точки зору будь-якої основної діяльності підприємства (не обов'язкове включення виробництва до складу операційної

діяльності). Можливо, таке трактування першої категорії науковців сформувалось тому, що раніше в операційній діяльності підприємства найчастіше були присутні обидва види процесів, як виробничі (розробка і виробництво матеріальних цінностей), так і сервісні (створення нематеріальної продукції – надання послуг) [29]. Проте з розвитком економічних відносин та появою нових сфер бізнесу, які взагалі не створюють жодного матеріального продукту (наприклад, консалтингові компанії), операційна діяльність підприємства почала трактуватись як будь-яка діяльність, яка трансформує входи (наприклад, ту ж саму інформацію) у виходи (перероблена або узагальнена інформація). Саме тому, інші науковці [26–28] визначають операційну діяльність як таку, яка може включати в себе виробництво, а може і не включати. При цьому, єдиною спільністю для всіх науковців у трактуванні операційної діяльності є те, що всі вони включають виробництво, тобто виробничу діяльність в сферу операційної діяльності. Саме тому, можна дійти до висновку, що операційна діяльність – поняття більш широке, ніж виробнича діяльність.

Досліджуючи останні праці науковців потрібно зважити на той факт, що велика їх кількість визначає операційну та виробничу діяльність синонімічними. Але потрібно розуміти: що саме автор розглядає в своєму дослідженні – операційну чи виробничу діяльність. Також потрібно зазначити, що наукові публікації в сфері саме операційної діяльності наявні в досить обмеженій кількості. Це явище можна пояснити тим, що операційна діяльність включає в себе досить різномірні сфери діяльності, які можуть кардинально відрізнятись одна від одної, на відміну від сфери виробництва, в якій структура роботи, в загальному, дуже схожа. При цьому, терміни «операції» та «операційна діяльність» почали використовуватись в науковій літературі лише починаючи з 1960–1970-х роки, що, порівнюючи з використанням терміну «виробнича діяльність» є відносно нещодавнім. Саме тому, дослідження з тематики операційної діяльності можна знайти в інших наукових та практичних секторах, але без уточнення самого факту операційної діяльності.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

В умовах постійних змін в бізнес-середовищі сучасності та переплетінні різних сфер економічної та соціальної активності виникає потреба в розмежуванні понять «виробничої діяльності» та «операційної діяльності» для більш точного їх трактування. Саме тому, в даній статті було проаналізовано підходи різних авторів до сутності операційної та виробничої діяльності. Визначено, що виробництво або виробнича діяльність спрямовані на створення фізичного продукту за допомогою будь-яких засобів праці. З розвитком економічних відносин та появою нових сфер бізнесу, які взагалі не створюють жодного матеріального продукту, для невиробничої сфери стали застосовуватись терміни – «операції» та «операційна діяльність». При цьому, поняття «операційна діяльність» є ширшою за поняття «виробничої діяльності», оскільки включає його в себе і вважати їх тотожними не можна. Досліджуючи останні праці науковців потрібно зважити на той факт, що питання щодо безпосередньо операційної діяльності організації освітлені не на достатньому рівні, саме тому існують великі перспективи для подальших досліджень цієї сфери.

Література

1. Гавриленко О. В. Механізми формування та впровадження операційних стратегій у діяльності аграрних підприємств / О. В. Гавриленко // Актуальні проблеми інноваційної економіки». – 2019. – № 2. – С. 43–46. – URL : http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/apie_2019_r02_a07.pdf
2. Михайленко О. В. Розроблення операційної стратегії підприємства / О. В. Михайленко, Н. І. Комарицька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Випуск 16, ч. 1. – С. 176–179. – URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/16_1_2017ua/41.pdf
3. Hill T. Manufacturing Strategy: The Strategic Management of the Manufacturing Function. Macmillan, 1985. 230 p.
4. Starr M. K. Production Management: Systems and Synthesis. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, N.J, 1964. 533 p.
5. Slack N., Lewis M. Operations Strategy. 2nd ed. Prentice Hall, 2008. 496 p.
6. Gaither N. Production and Operations Management. A Problem-Solving and Decision-Making Approach. 3th edition. N.-Y.: The Dryden Press, 1986. 884 p.
7. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф ; пер. с англ. – М. : Экономика, 1989. – 519 с.
8. Михайловська О.В. Операційний менеджмент : навчальний посібник / Михайловська О.В. – К. : Кондор, 2008. – 550 с.
9. Сумец А. М. Ограничения и особые условия, накладываемые на понятие мощности операционной системы / А. М. Сумец // Сборник материалов XV Международной научно-практической конференции, Минск, 21 ноября 2019 г. – Минск : БНТУ, 2019. – С. 225–229.
10. Кулакова Ю.Н. Теоретические основы формирования стратегии операционной деятельности промышленного предприятия / Ю.Н. Кулакова, А.Б. Кулаков // Экономический анализ: теория и практика. – 2018. – № 8 (479). – URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/teoreticheskie-osnovy-formirovaniya-strategii-operatsionnoy-deyatelnosti-promyshlennogo-predpriyatiya>
11. Омеляненко Т.В. Виробнича стратегія підприємства : монографія / Т. В. Омеляненко. – К. : КНЕУ, 2013. – 277 с.

12. Жалінська І. В. Становлення сучасних теоретичних положень про організацію в аспекті розвитку науки управління / І. В. Жалінська // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2017. – № 1. – С. 66–71.

13. Карпенко Ю.В. Формування операційної стратегії підприємства на засадах концепції життєвого циклу галузі / Ю.В. Карпенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – Випуск 21. Частина 1. – С. 103–107. – URL : [http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvkhdn_en_2016_21\(1\)_29.pdf](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvkhdn_en_2016_21(1)_29.pdf)

14. Толковый словарь Ожегова. Производство. – URL : <https://slovarozhegova.ru/word.php?wordid=24525>

15. Энциклопедический Словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрона. Производство. – URL : <http://www.vehi.net/brokgauz/>

16. Manufacturing activity. General Multilingual Environmental Thesaurus. – URL : <https://www.eionet.europa.eu/gemet/en/concept/5005>

17. Виробнича діяльність підприємства: сутність та форми організації. – URL : <https://studall.org/all3-37734.html>

18. Виробнича діяльність людини. Отримання знань. – URL : <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3122#:~:text=1,%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D1%96%D0%B2%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%2C%20%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%BE%D0%BC>

19. Погосов И.А. Соотношение производства товаров и услуг как одно из равновесий современного национального производства / Погосов И.А., Соколовская Е.А. – М. : Институт экономики РАН, 2013. – 45 с. – URL : http://www.inecon.org/docs/Pogosov_Sokolovskaya_paper_2013.pdf

20. Державна служба статистики України. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

21. Collins English Dictionary. Operation. – URL : <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/operation>

22. Безкоровайна Л. В. Система комплексного управління виробничими витратами / Л. В. Безкоровайна // 36. наук. праць "Економіка: проблеми теорії та практики". – Дніпропетровськ : ДНУ, 2002. – Вип. 119. – С. 25–29.

23. Ткачова С.С. Операційний менеджмент : навч. посібник / Ткачова С.С., Іванова Т.П. – Х., 2009. – 243 с.

24. Виленский П. Л. Оценка эффективности инвестиционных проектов: теория и практика / П. Л. Виленский, В. Н. Лившиц, С. А. Смоляк. – М. : Дело, 2001. – 832 с.

25. Тарасюк Г. Управління операційним прибутком підприємств каменевидобувної промисловості / Г. Тарасюк, Ю. Грибук // Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування. – 2011. – № 2(56), Ч. 2. – URL : <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/64442/60222>

26. Капінос Г. І. Операційний менеджмент : навч. посіб. / Г. І. Капінос, І. В. Бабій. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 352 с.

27. Школа І. М. Операційний менеджмент / Школа І. М., Михайловська О. В. – Чернівці : Книги – XXI, 2004. – 300 с.

28. Лозовицький Д. Контролінг : навчальний посібник / Лозовицький Д. – Львів : Видавництво ЛьвДУВС, 2012. – 310 с.

29. Рубин А.Г. Современные подходы к управлению операционной стратегией предприятия / А. Г. Рубин // Фундаментальные исследования. – 2015. – № 5-2. – С. 438–441. – URL : <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=38237>

References

1. Havrylenko O. V. Mekhanizmy formuvannya ta vprovadzhennia operatsiinykh stratehii u diialnosti ahramykh pidpriemstv / O. V. Havrylenko // Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky». – 2019. – № 2. – S. 43–46. – URL : http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/apie_2019_r02_a07.pdf

2. Mykhailenko O. V. Rozroblennia operatsiinoi stratehii pidpriemstva / O. V. Mykhailenko, N. I. Komarytska // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. – 2017. – Vypusk 16, ch. 1. – S. 176–179. – URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/16_1_2017ua/41.pdf

3. Hill T. Manufacturing Strategy: The Strategic Management of the Manufacturing Function. Macmillan, 1985. 230 p.

4. Starr M. K. Production Management: Systems and Synthesis. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, N.J., 1964. 533 p.

5. Slack N., Lewis M. Operations Strategy. 2nd ed. Prentice Hall, 2008. 496 p.

6. Gaither N. Production and Operations Management. A Problem-Solving and Decision-Making Approach. 3th edition. N.-Y.: The Dryden Press, 1986. 884 p.

7. Ansoff Y. Stratehicheskoe upravlenye / Y. Ansoff ; sokr. per. s anhl. – М. : Ekonomyka, 1989. – 519 s.

8. Mykhailovska O.V. Operatsiinyi menedzhment : navchalnyi posibnyk / Mykhailovska O.V. – К. : Kondor, 2008. – 550 s.

9. Sumec A. M. Ogranicheniya i osobyie usloviya, nakladyvaemye na ponyatie moshnosti operacionnoi sistemy / A. M. Sumec // Sbornik materialov XV Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii, Minsk, 21 noyabrya 2019 g. – Minsk : BNTU, 2019. – S. 225–229.

10. Kulakova Yu.N. Teoreticheskie osnovy formirovaniya strategii operacionnoj deyatel'nosti promyshlennogo predpriyatiya / Yu. N. Kulakova, A.B. Kulakov // *Ekonomicheskij analiz: teoriya i praktika*. – 2018. – № 8 (479). – URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/teoreticheskie-osnovy-formirovaniya-strategii-operatsionnoj-deyatelnosti-promyshlennogo-predpriyatiya>
11. Omelianenko T.V. Vyrobnycha stratehiia pidpriemstva : monografiia / T. V. Omelianenko. – K. : KNEU, 2013. – 277 s
12. Zhalinska I. V. Stanovlennia suchasnykh teoretichnykh polozhen pro orhanizatsiiu v aspekti rozvytku nauky upravlinnia / I. V. Zhalinska // *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo tekhnolohichnogo universytetu*. Serii: Ekonomichni nauky. – 2017. – № 1. – S. 66–71.
13. Karpenko Yu.V. Formuvannia operatsiinoi stratehii pidpriemstva na zasadakh kontseptsii zhyttievoho tsykladu haluzi / Yu.V. Karpenko // *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*. Serii: Ekonomichni nauky. – 2016. – Vypusk 21. Chastyna 1. – S. 103–107. – URL : [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvkhdn_en_2016_21\(1\)_29.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvkhdn_en_2016_21(1)_29.pdf)
14. Tolkovij slovar Ozhegova. Proizvodstvo. – URL : <https://slovarozhegova.ru/word.php?wordid=24525>
15. Enciklopedicheskij Slovar F.A. Brokgauza i I.A. Efrona. Proizvodstvo. – URL : <http://www.vehi.net/brokgauz/>
16. Manufacturing activity. General Multilingual Environmental Thesaurus. – URL : <https://www.eionet.europa.eu/gemet/en/concept/5005>
17. Vyrobnycha diialnist pidpriemstva: sutnist ta formy orhanizatsii. – URL : <https://studall.org/all3-37734.html>
18. Vyrobnycha diialnist liudyny. Otrymannia znan. – URL : <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3122#:~:text=1.%,D0%B2%D0%B8%D0%B4%D1%96%D0%B2%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%2C%20%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%BE%D0%BC>
19. Pogosov I.A. Sootnoshenie proizvodstva tovarov i uslug kak odno iz ravnesij sovremennogo nacionalnogo proizvodstva / Pogosov I.A., Sokolovskaya E.A. – M. : Institut ekonomiki RAN, 2013. – 45 s. – URL : http://www.inecon.org/docs/Pogosov_Sokolovskaya_paper_2013.pdf
20. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
21. Collins English Dictionary. Operation. – URL : <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/operation>
22. Bezkorovaina L. V. Systema kompleksnogo upravlinnia vyrobnymy vytratamy / L. V. Bezkorovaina // *Zb. nauk. prats "Ekonomika: problemy teorii ta praktyky"*. – Dnipropetrovsk : DNU, 2002. – Vyp. 119. – S. 25–29.
23. Tkachova S.S. Operatsiinyi menedzhment : navch. posibnyk / Tkachova S.S., Ivanova T.P. – Kh., 2009. – 243 s.
24. Vilenskij P. L. Ocenka effektivnosti investicionnykh proektov: teoriya i praktika / P. L. Vilenskij, V. N. Livshic, S. A. Smolyak. – M. : Delo, 2001. – 832 s.
25. Tarasiuk H. Upravlinnia operatsiynym prybutkom pidpriemstv kamenevydobuvnoi promyslovosti / H. Tarasiuk, Yu. Hrybuk // *Visnyk ZhDTU: Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*. – 2011. – № 2(56), Ch. 2. – URL : <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/64442/60222>
26. Kapinos H. I. Operatsiinyi menedzhment : navch. posib. / H. I. Kapinos, I. V. Babii. – K. : Tsentri uchbovoi literatury, 2013. – 352 s.
27. Shkola I. M. Operatsiinyi menedzhment / Shkola I. M., Mykhailovska O. V. – Chernivtsi : Knyhy – XXI, 2004. – 300 s.
28. Lozovytskyi D. Kontrolinh : navchalnyi posibnyk / Lozovytskyi D. – Lviv : Vydavnytstvo LvDUVS, 2012. – 310 s.
29. Rubin A.G. Sovremennye podhody k upravleniyu operacionnoj strategiej predpriyatiya / A.G. Rubin // *Fundamentalnye issledovaniya*. – 2015. – № 5-2. – S. 438–441. – URL : <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=38237>

Надійшла / Paper received : 12.04.2021

Надрукована/Printed : 01.07.2021